

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Første Brev til en højvelbaaren Herre. 1728

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 153. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg12-shoot-idm140252801621296/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

saa var det hele dog blevet røbet for denne Forfatter. Lelio havde fortalt nogle Medlemmer af den franske Trup om Handlingsgangen. For at forhindre at den skulde falde i Hænderne paa Italienerne, som de staa meget skarpt overfor, advarede de mig gennem ét af Truppens Medlemmer om at det var imod min egen Interesse hvis jeg lod Italienerne faa en saa værdifuld Komedie. Men Tiden gik, og min Afrejse nærmede sig med hurtige Skridt.

Den anden Hindring var Parisernes degenererede Smag, der ofte rammer Digtene og Forfattere der er paa Vej opad som en Indflydelse fra en ond Stjerne. Derfor er det flere Aar siden der er fremkommet en ordentlig Komedie. Alle siger at Smagen nu om Dage er saa bagvendt at hvis selveste Molière havde været i Live vilde den af hans Komedier der regnes for den bedste være blevet pebet ud, og de fleste andre vilde kun blive taalt paa Grund af deres hundredaarige Værdighed. Jeg ved af Erfaring at det er rigtigt. Jeg oplevede den sørgeligste Ensomhed i det franske Teater en hel Maaned igennem, da man spillede de bedste og berømteste Komedier; men Folk strømmede til hver Gang man opførte en fad Komedie ved Navn le Roi de Cocagne, som var vanskabt af Danse, Viser og Tryllekunster, og som man roligt kunde have overladt til de omvandrede Komedianter.

For det tredje var den Rivalisering, der hersker imellem de to Skuespillertrupper, i Fontainebleau brudt ud i aaben Krig. Da de var kommet tilbage til Paris hakkede de løs paa hinanden med modbydelige og skrappe Udfald. Franskmændene haanede Italienerne i en Komedie der hed *Impromptu de la Folie*, og som paa Pariservis bestod af store Armbevægelser, Viser og Benspjæt. Italienerne har jo aldrig været sene til at hævne sig, saa de gengældte denne Tort med to Komedier af nogenlunde samme Slags. Krigen varede næsten en hel Maaned.

Desuden tabte jeg Modet paa Grund af nogle idiotiske Teaterregler som Franskmændene nutildags har godtaget: for det første at en moralsk eller kritisk Komedie kun maa

DET FØRSTE BREV

bestaa af én Akt – alle mine fylder fem eller i det mindste tre Akter; for det andet at der ikke maa forekomme jævne Mennesker paa Scenen. Det vil sige at hvis man skulde opføre Den politiske Kandestøber, vilde jeg være nødt til at lave mine Haandværkere om til Læger, Advokater og andre Mennesker af højere Stand. Saa vilde Komediens miste al Saft og Kraft, for den er jo netop rettet mod det brede Folk. Læger, Advokater og den Slags Mennesker kan tit med stor Dømmekraft og Indsigt tale med om Statssager; det hænder ikke sjældent at selv Fyrster og Statsmænd benytter sig af deres Bistand. Komediens andet Sigte, at vise hvordan ringe Folk der kommer i stor Ære bliver lige saa storsnude som de er evneløse, vilde forsvinde i den blaa Luft. At klæde denne Komædie i parisisk Dragt vilde derfor ikke være andet end at gøre en baade morsom og moralsk Komædie kedsommelig og fad. At disse Regler, som Pariserne har godtaget, ikke hviler paa Fornuftgrunde men paa Publikums degenererede Smag, kan man se deraf at det ikke er imod god Tone at lade Tjenestefolk og Bønder optræde paa Scenen.

Pariserne har det ligesom Folk der altid spiser Agerhøns og efterhaanden bliver saa lede ved det at de faar Kvalme bare af Lugten. De rynker paa Næsen ad en vel-sammenhængende Femaktkomædie med en elegant Slutning. Kort sagt, jo bedre Harmoni der er mellem de enkelte Dele, jo mere skurrer Komædien i deres Øren. Hvis jeg vilde tage de moderne Komædier under Behandling vilde det ikke falde mig svært at vise at de fleste af dem ikke alene er galt skruet sammen, men at de ikke har den fjerneste Lighed med en Komædie. Mens jeg var i Paris udkom der to Komædier af hver sin Forfatter, Le Babillard og L'Indiscret; men de er saa langt fra at være udarbejdet efter de aristoteliske Regler (for Protasis, Epitasis og Katastrofe er for Nutidens Komædieforfattere hvide Omraader paa Landkortet) at de ikke engang giver et Billede af den Karakteregenskab Titlen lover. For man kan ikke tro at man har givet en Karakteristik af et Snakkehoved